

Wiwat Konstytucja! Wiwat Król !

Wiwat Wszystkie Stany !

Święto Konstytucji 3 Maja ustanowiono na pamiątkę ważnego wydarzenia z końca osiemnastego wieku. 3 Maja 1791 roku Sejm Rzeczypospolitej uchwalił drugą na świecie ustawę, regulującą organizację władzy państwowej, prawa i obowiązki obywateli, ustawę tę nazywa się zasadniczą lub konstytucją.

W osiemnastowiecznej Rzeczypospolitej lekceważono przestrogi świątłych obywateli, wzywających do naprawy kraju, a państwo chyliło się ku upadkowi. W 1772 roku Rosja, Prusy i Austria doprowadziły do pierwszego rozbioru Polski i narzuciły Rzeczypospolitej system rządów, kontrolowany przez ambasadorów zaborców. Władza królewska po wyniszczających wojnach uległa osłabieniu, a skarb państwa „świecił pustkami”, ponadto większość szlachty kierowała się prywatą i pilnowała wyłącznie własnych interesów. W takich warunkach reforma państwa była trudna do przeprowadzenia i to, że udało się doprowadzić do uchwalenia Konstytucji 3 Maja, uznano za polityczny cud. Warto w tym miejscu wspomnieć, że po pierwszym rozbiorze Polski dążenie do reform stawało się coraz silniejsze i ogarniało znaczne kręgi społeczności szlacheckiej. Obóz złożony z ludzi, u których obudziło się sumienie narodowe, zwany był patriotycznym i dążył do przeprowadzenia zmian ustrojowych, poprawy obronności kraju, zniesienia kurateli caratu. Najważniejszymi postanowieniami Konstytucji było: zniesienie wolnej elekcji, zerwanie

z przywilejem liberum veto, nadanie większych praw mieszczanom oraz unowocześnienie urzędów państwowych.

27 kwietnia 1792 roku przedstawiciele opozycji magnackiej podpisali w Petersburgu akt konfederacji, ogłoszony następnie w Targowicy na Ukrainie pod fałszywą datą 14 maja. Akt unieważnił Konstytucję 3 Maja, całą działalność Sejmu, oficjalnie wzywał również carową Katarzynę do udzielenia zbrojnej pomocy, celem przywrócenia dawnej formy rządów w Rzeczypospolitej. 18 maja 1792 roku wojska carskie przekroczyły granice Korony i Litwy. Pomimo stawiania oporu wojskom rosyjskim pod Zieleńcami i Dubienką, nastąpił ogólny odwrót wojsk polsko-litewskich w stronę Wisły. Król od początku traktował wojnę jako demonstrację wojskową i 24 lipca przystąpił do konfederacji targowickiej, nakazując zarazem zaprzestania działań wojennych. Konsekwencją przegranej Polaków był drugi rozbiór Polski w 1793, a następnie w 1795 roku trzeci rozbiór, który zmazał Polskę z map Europy na ponad 120 lat.

Konstytucja 3 Maja przeszła do historii jako druga na świecie po konstytucji amerykańskiej, a pierwsza w Europie, przed konstytucją francuską. Dla upamiętnienia rocznicy uchwalenia Konstytucji dzień 3 Maja stał się świętem narodowym Polski.